

VAN VLIET-PIJP

door Piet Smiesing

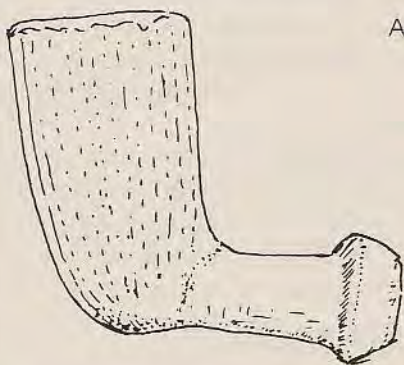
Inlans kocht ik op een vlooiemarkt vier pijpenkoppen, die op een kraam bij elkaar lagen. De pijpenkoppen, een doorroker en drie gelijke beker-vormige rietsteelkoppen, hadden waarschijnlijk aan dezelfde roker toebehoord. De drie handgekaste rietsteelkoppen van witte klei waren behoorlijk ingerookt (afb. 1).

De doorroker daarentegen was amper ingerookt. Met enige moeite gaf de kop onder de transparante glazuur toch de voorstelling van het bleke doorrookplaatje prijs. Het stelt een wielrenner voor met daaronder de tekst: "Van Vliet" (afb. 2).

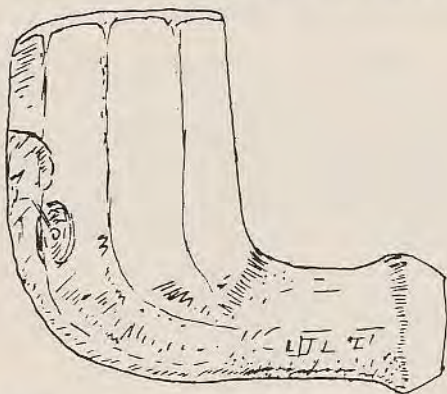
De drie geglaasde rietsteelkoppen konden, omdat de binnenzijde van de manchetten zijn voorzien van cirkelvormige groeven, worden toegeschreven aan de pijpenfabriek "De Kroon" in het Belgische plaatsje Schoten (1).

De doorroker is enkelwandig en heeft een achtkantig model met ronde bodem.

De kop is een zogenoemde manchetkop, d.w.z. dat aan de kop geen metalen busje werd gemonteerd voor bevestiging aan een ebonieten steel. Die werd in dit geval door middel van een doorboord kurkje aan de pijpenkop bevestigd. Aangezien juist op het busje de naam van de fabriek werd aangegeven, is de fabrikant van deze doorroker niet te achterhalen.

Afb. 1

Afb. 2

Vanwege de benaming "Van Vliet" kon een poging worden ondernomen om de pijp te dateren.

Arie van Vliet, geboren in Woerden op 18 maart 1916, werd vooral bekend om zijn sportieve prestaties op de baan. In 1936 werd hij Olympisch kampioen tijdrijden over 1 km. Hij boekte nadien successen in zijn specialiteit op de sprint. Op dit nummer werd hij in 1936 wereldkampioen bij de amateurs. In 1938, 1948 en 1953 behaalde hij de regenboogtrui bij de professionals. Bovendien werd hij zestien maal kampioen van Nederland bij de amateurs en veertien maal bij de professionals. Op 41-jarige leeftijd zette hij een punt achter zijn wielervederbaan.

Zeer waarschijnlijk werd de pijp ter gelegenheid van zijn wereldkampioenschap op de sprint in 1948 of/ en 1953 vervaardigd. Dit strookt aardig met de productieperiode 1946-1961 van de Belgische pijpenfabriek "De Kroon". Bijzonder is vooral, dat toen topsport een ideaal medium was om rookartikelen aan de man te brengen.

Noot

1. Mededeling van Fred Tymstra, dat de groeven aan de binnenzijde van de manchets alleen in deze fabriek werden aangebracht. De drie pijpenkoppen hebben model H op pag. 85 in het artikel <Pijpenfabriek "De Kroon">, eveneens van Fred Tymstra, in PKN VI, 24, 1984.

BANDEROL GEZOCHT

Iedereen kent de banderollen (eigenlijk belastingzegels) die op de tabaksfabrikaten voorkomen. Maar er bestaan ook banderollen voor sigarettensigarettenpapier. De heffing is geregeld bij wet in 1921.

Omdat sigarettensigaretten vrij hoog belast werden, trachtte men zelf sigarettensigaretten te maken met shag en vloeit. En omdat sigarettensigarettenpapier in ons land niet werd vervaardigd, betrok men het papier uit het buitenland, belast met hoge invoerrechten.

Eerst probeerde men de belasting te ontduiken door een gewone banderol te gebruiken met een blauwe opdruk "sigarettensigarettenpapier". Toen het gebruik van deze banderollen ontdekt werd, verkochten smokkelaars het sigarettensigarettenpapier direct aan de tabakswinkeliers. Zij hadden een geheime bergplaats in de winkel en bedienden onder de toonbank hun klanten.

In 1948 is de accijns buiten werking gesteld en in 1951 werd de heffing beëindigd.

Graag zou ik vernemen of een van de leden het bestaan van bovengenoemde banderol kent en er een afbeelding van heeft.

Reacties naar F. Tymstra